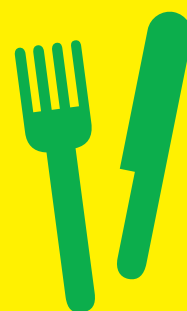

LÄNSPROGRAM

2014-2018

VÅRT HANDLINGSPROGRAM FÖR UPPSALA LÄN

miljöpartiet de gröna

UPPSALA LÄN

Grön politik handlar om att hitta vägar för att ställa om till ett hållbart samhälle. Miljöpartiets politik grundar sig i tron på solidaritet till våra medmänniskor, till djur och natur, och till framtida generationer. I vårt samhälle ges alla chansen till ett bra liv, utan att miljön eller kommande generationers möjligheter förstörs. Det är hållbarhet för oss.

Detta är Miljöpartiets program för Uppsala län. Inom ramen för Landstinget och Regionförbundet i Uppsala län vill vi använda vår handlingskraft till att skapa ett mänskligt, hållbart och modernt Uppsala län.

Riksdagsfrågor hittar du i vårt partiprogram och valmanifest. I de lokala kommunprogrammen behandlas alla frågor som kommunerna har ansvar för. För mer information, kontakta din lokala MP-avdelning eller besök www.mp.se/politik.

INNEHÅLL

1. Vård	2
2. Trafik	10
3. Klimat, energi, miljö och mat	12
4. Kultur	15
5. Landstinget som arbetsplats	15
6. Demokrati och inflytande	17
7. Regionfrågor i Uppsala län	18

I. Vård

Grön vårdpolitik

Miljöpartiets vårdpolitik grundar sig i ett helhetstänkande. Det räcker inte att bara behandla enskilda symptom hos människor. God hälsa handlar om hela människan. För att fler ska kunna leva ett friskare liv krävs det att samhället arbetar aktivt och förebyggande för människors hälsa och välbefinnande. Om färre människor tvingas söka vård, blir det lättare att få vård för dem som behöver den. Vården ska grundas på vetenskapliga fakta och beprövad erfarenhet.

Patienten ska alltid komma först. Miljöpartiets motto är enkelt - alla ska få rätt vård i rätt tid.

Vården är en grundbult i välfärden, eftersom den ger oss trygghet att leva. Vården ska vara jämlik och finnas till för alla. Därför finansieras den också bäst solidariskt genom skatter, oavsett om vården bedrivs i privat eller offentlig regi.

Vården är en bred verksamhet som rymmer många yrkesgrupper. Därför är det avgörande att vården struktureras så att dess olika delar enkelt kan samarbeta. Med en sammanhållen vårdkedja hamnar färre mellan stolarna och det går fortare att få hjälp.

Folkhälsa och förebyggande

En stor del av hälsan handlar om livsstil. Vad du äter, vilket jobb du har, vad du gör på fritiden eller hur du sover påverkar din hälsa.

Samhället ska inte avgöra hur den enskilde människan ska leva sitt liv. Det är varken enkelt eller önskvärt att bestämma över människors levnadsvanor. Däremot kan samhället ge stöd för att människor enklare ska kunna göra de livsval som ger dem bäst chanser till ett så hälsosamt liv som möjligt. Det finns flera exempel på hur samhället kan främja hälsa. Vi kan se till att det finns parker, idrottsplatser och cykelbanor där människor bor. Vi kan ge föräldrar rätt kunskaper för att kunna lära sina barn om nyttig mat och motion.

Om fler får chansen att leva friska, innebär det inte bara ett bättre liv för individen. Det betyder också att fler får möjligheten att arbeta och tillsammans bygga ett starkare samhälle. På så sätt vinner alla på ett fungerande folkhälsoarbete och en förebyggande hälso- och sjukvård.

Miljöpartiet vill att landstinget ska ha ett samordningsansvar för folkhälsoarbetet i länet. Vi vill att landstinget upprättar ett folkhälsoprogram, för att förbättra folkhälsan i länet.

Primärvården har en nyckelroll i att förbättra människors hälsa. Vi vill revidera ersättningssystemet för primärvården för att få en starkare inriktning på förebyggande hälso- och sjukvård. Vårdcentraler ska kunna certifieras som hälsocentraler när de uppnår en högre kompetensnivå kring hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Fysisk aktivitet på recept ska inledningsvis vara kostnadsfritt för att öka användandet. Miljöpartiet vill att ett samarbete inleds mellan kommunernas elevhälsovård och landstingets sjukvård för att stärka arbetet

för bättre kostvanor och mot tobak, alkohol och andra droger.

Jämlik vård

Vården är idag ojämlig. Trots lika rättigheter på papperet har inte alla samma möjligheter till en god vård.

Människor söker vård på olika sätt, och det är viktigt att nå de grupper som är underrepresenterade i att söka vård. För att kön, sexuell läggning, könsidentitet, socioekonomisk bakgrund eller kultur inte ska spela roll behövs en politik för att kompensera ojämligheterna. Miljöpartiet vill upprätta en handlingsplan i landstinget för en jämlik hälso- och sjukvård. Ett exempel kan vara att HBTQ-certifiera verksamheten.

För att veta var ojämlighet finns måste vi börja med att mäta den. Miljöpartiet vill att landstinget ska använda sig av socioekonomiskt index för att se var skillnaderna finns. Ersättningsystemet till primärvården ska utformas med hänsyn både till dessa skillnader och till vårdtyngd.

Sättet vi organiserar landstingets verksamheter på påverkar möjligheterna att uppnå en jämlik vård. Ett av de tydligaste exemplen är mammografiundersökningar för kvinnor. Där är skillnaderna i besöksfrekvens stora mellan kommuner och socioekonomiskt olika samhällsgrupper. Vi vill därför möjliggöra för kvinnor att genomföra sin mammografiundersökning på fler orter än Uppsala

Demokrati, jämställdhet och integration har en nyckelroll i att uppnå en jämlik hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet

Vården ska vara trygg och säker. Det är viktigt att vårdpersonalen har en god dialog med patienten om vårdprocessen, och att patienten är insatt i sin egen behandling. Patientnämnden ska vara lättillgänglig och stärka patientens ställning i vården.

Multiresistenta bakterier är ett allt större hot mot såväl enskilda patienter som vårdens kvalitet i stort. Därför är det viktigt att städningen och hygien på sjukhusen blir bättre, för att förhindra uppkomst och spridning av sådana bakterier. Patientrum och vårdutrymmen måste också planeras så att de är lättstädade och att smittor inte överförs mellan patienter.

Miljöpartiet anser att e-hälsa har en stor potential i att skapa en mer patientsäker och sammanhållen vård. Genom att använda sig av e-hälsa och distansmöten kan patienter i ökad utsträckning få vård nära hemorten, och tillgång till en specialist utan att behöva lämna hemorten.

Miljöpartiet vill att det ska finnas en undersökningsgaranti, som innebär att en patient inom 20 dagar från kontakt med vården ska få rätt till ytterligare undersökning vid behov. Det kan till exempel handla om röntgenundersökningar eller medicinska provtagningar.

Primärvård och sjukvårdsrådgivning

Primärvården är den del av vården som de flesta medborgare kommer i kontakt med mest. Miljöpartiet vill att primärvården i större utsträckning ska kunna hjälpa de flesta åkommor, så att färre behöver sjukhusvård. Därför behöver primärvården få en starkare inriktning på förebyggande hälso- och sjukvård. Vårdcentraler ska kunna certifieras som hälsocentraler när de uppnår en högre kompetensnivå kring hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.

Patienter som lider av psykisk ohälsa eller har behov av kost- och motionsrådgivning och liknande ska få detta tillgodosett inom primärvården. Vi ser primärvården som den aktör som ska ha huvudansvaret inom dessa områden.

För Miljöpartiet spelar det mindre roll om det är offentliga eller privata utförare som ansvarar för en vårdcentral. Däremot anser vi att vården ska finnas nära alla medborgare, och inte bara i resursstarka områden. Det är politikens ansvar att se till att vården finns tillgänglig där människor bor och befinner sig. Vi vill därför att den fria etableringsrätten inom primärvården avskaffas.

Vi vill att sjukvårdsrådgivningen 1177 får ett större och tydligare ansvar. Vid samtal med 1177 ska det gå att boka tider hos vårdcentral eller få reda på hur lång kö det är på akuten.

Närvård

Den svenska sjukvården hjälper allt fler att leva allt längre. Medellivslängden ökar och vi får allt fler friska år i våra liv. Det är i grunden något positivt, men en allt större äldre befolkning skapar också utmaningar. Miljöpartiet ser gärna att mer vård utförs närmare patienter och medborgares hemorter. Vi vill se en utbyggd hemsjukvård, fler förebyggande hembesök hos äldre och ett närmare samarbete mellan kommuner och landstinget.

Den geriatriska kompetensen i vården behöver öka. Vi vill göra det möjligt att genomföra direktinläggningar för äldre med stort vårdbehov. Ett äldrepolitiskt program för landstinget behöver tas fram, för att identifiera och möta de utmaningar som vården står inför.

Ansvar för den psykiska vården ska ingå som en naturlig del i närvården och primärvården. Vi vill utöka arbetet med mobila team. Den lokala palliativa vården ska utvecklas i samarbete med kommunerna. Eftervården av patienter ska i större omfattning än tidigare ske lokalt.

De närvårdscentrum som finns i Östhammar, Tierp och Enköping ska utvecklas. Det är viktigt att de dygnet-runt-mottagningar för särskilda boenden finns kvar och stärks.

Samverkan

Samverkan mellan kommuner, landstinget och olika vårdaktörer är en förutsättning för att få en god och kvalitativ vård. För multisjuka äldre, människor med

funktionsnedsättning eller med kroniska sjukdomar är en god samverkan allra viktigast. Miljöpartiet anser att vårdkedjan ska säkras för i synnerhet dessa patientgrupper. En patient ska aldrig behöva hamna mellan stolarna för att samverkan mellan olika vårdaktörer inte fungerar. Därför anser vi att landstinget ska ta ett större ansvar för multisjuka äldre än idag, så att patienten kommit längre i sitt tillfrisknande när kommunen övertar ansvaret.

För att övergången mellan olika vårdaktörer ska gå smärtfritt för patienterna är det viktigt att information överförs, och att datorsystem fungerar över organisationsgränser. En patient ska inte behöva börja om från början vid varje ny vårdkontakt.

Vi vill att det ska finnas tydliga ersättningssystem, och skrivningar i avtal och överenskommelser mellan kommun, landsting och olika vårdgivare som förtydligar att samverkan är en obligatorisk del av vårduppdraget. Samverkan handlar i slutändan om patientens rätt till en god vård, oavsett över vilka organisatoriska gränser den rör sig.

Akademiska sjukhuset och specialiserad vård

Akademiska sjukhuset är en tillgång för patienter i Uppsala län, eftersom sjukhuset i många fall kan ge en vård i världsklass.

Akademiska sjukhuset ska vara ett sammanhållet sjukhus som ger högkvalitativ specialiserad vård på lika villkor och bedriver framstående forskning

på vårdområdet. Miljöpartiet säger därför nej till att slå sönder den sammanhållna strukturen med olika typer av vårdval inom specialistvården.

Den specialiserade vården ska ge god vård i rätt tid till patienter. Köerna till den specialiserade vården är ett av Uppsala läns landstings största problem. Miljöpartiet vill kapa köerna till specialistvården genom smartare planering. Planeringen ska utgå från vårdkö och patientflöde.

Varje förvaltning måste ges förutsättningar att se till att vårdgarantitider hålls. Den förvaltning som inte klarar sina åtaganden omgående måste kunna belysa var bristerna ligger för att kunna vidta erforderliga åtgärder.

Landstinget ska öka incitamentsmedlen för att stimulera enskilda förvaltningar till att förkorta köerna. Landstinget ska ge ersättning för producerad vård.

För att göra det enkelt för patienten att komma till rätt vårdnivå vill vi samordna Akademiska sjukhusets akutmottagning med en primärvårdsakut.

För att långsiktigt ge bra arbetsvillkor för våra anställda och säkra vårdens kvalitet vill vi se ett åtgärdsprogram för arbetsmiljö och kompetenssäkring vid Akademiska sjukhuset.

För att förbättra och tydliggöra styrningen av Akademiska sjukhuset vill Miljöpartiet utreda möjligheterna för att sjukhuset antingen blir ett landstingsägt bolag eller en förvaltning med en egen styrelse.

Miljöpartiet vill säkra sjukvårdsregionens köp av högspecialiserad vård genom en formell regionbildning inom sjukvårdsregionen.

Enköpings lasarett

Lasarettet i Enköping har en stolt hälsofrämjande tradition. Läkaren Ernst Westerlund ordinerade redan i slutet av 1800-talet näringsrik mat och fysiska aktiviteter istället för läkemedel. Lasarettet är sedan 1997 ett "Hälsofrämjande sjukhus" (HFS). Ett HFS-sjukhus har ett hälsofrämjande synsätt och ser sjukhusets roll i samverkan med samhället där arbete med god arbetsmiljö och friskvårdsinsatser för den egna personalen inkluderas. Vi vill att Lasarettet i Enköping ska vara ett landstingsägt, hälsofrämjande sjukhus och ett av Sveriges ledande mindre sjukhus.

Lasarettet i Enköping är en av de största arbetsgivarna för södra länsdelen, och en viktig pusselbit i att ge en god vård i rätt tid till våra länsinnevånare. Miljöpartiet vill att lasarettet får ett länsövergripande ansvar för vissa specialistområden.

Moderna arbetsmetoder

Vård är en av de få verksamheter där kostnaderna ökar trots att verksamheten hela tiden förbättras och effektiviseras. Det beror på utvecklingen av ny medicinteknisk utrustning och nya läkemedel, vilket innebär en bättre livskvalitet för många länsinnevånare. Det är positivt, men ställer också högre krav på vårdens organisation och det politiska ledarskapet.

Därför behöver vården organiseras på ett smartare sätt. Det gäller att till exempel använda operationssalar på ett klokt sätt så de inte står tomma i onödan och att samordna personalen så allas tid och kompetens används på bästa sätt. Om arbetet planeras efter förutsättningarna istället för traditioner finns det mycket att vinna. Många av insikterna kommer från personalen själv. Därför gäller det att landstingets politiska ledning står nära verksamheten och är beredd att lyssna.

Schemaläggning och arbetsmetoder i de olika delarna av vården måste anpassas för att på bästa sätt ta tillvara alla personalgruppers kompetens. Miljöpartiet vill se en sammanhållen schemaläggning för all vårdpersonal. Vi vill också att man i samråd med de fackliga organisationerna tittar på vilka arbetsmodeller som passar bra i olika delar av vården, för att få bästa möjliga vård med vettiga arbetsvillkor för de anställda.

Vårdpersonalen måste få mer tid till patienterna. Miljöpartiet vill minska den administrativa bördan för sjuksköterskor och läkare genom att i större utsträckning använda administrativt stöd i form av läkarsekreterare.

Rehabilitering

Förebyggande hälso- och sjukvård är avgörande för att färre skall insjukna från första början. Men minst lika viktig är vägen tillbaka för de som drabbats av en sjukdom eller skada. Miljöpartiet vill skapa bra förutsättningar och incitament för rehabilitering både för individen och i verksamheterna. Vi vill också stärka

möjligheten till en individuellt anpassad och styrd rehabilitering.

Miljöpartiet vill att alla ska omfattas av en rehabiliteringsgaranti som ger rätt till en påbörjad rehabiliteringsplan inom 20 dagar. Vi ser behovet av en sammanhållen vårdkedja där den behandlande läkaren har ansvaret för att tillse att patienten blir rehabiliterad.

Eftersom all annan vård ligger under landstinget ser vi det som naturligt att det även ska gälla rehabiliteringen. Vi anser därför att rehabiliteringsansvaret kan flyttas från kommunerna till landstinget. Miljöpartiet vill att rehabiliteringen ska stärkas genom bildandet av ett rehabiliteringscentrum.

Grön rehabilitering bygger på forskningen om naturens goda förmåga att ge återhämtning och minskad stress. Vi vill göra grön rehabilitering till en del av den vanliga rehabiliteringskedjan.

Tandvård

Eftersom tänderna är en del av kroppen ska tandvården på sikt ses som en del av sjukvården. Det är viktigt att alla har tillgång till tandvård i lika god utsträckning som till övrig sjukvård och att den förebyggande verksamheten fungerar bra.

Vi vill fortsätta satsa på frisktandvård. Frisktandvård är ett system där vuxna personer genom en fast avgift får regelbunden tandvård. Genom att fortsätta de regelbundna undersökningarna genom hela livet får människor en bättre tandhälsa. Tandläkare ska ha tydligare incitament att

prioritera förebyggande åtgärder för en bättre tandhälsa.

För att få fler att regelbundet besöka tandvården är det viktigt att alla nyinflyttade i länet kontaktas av tandvården och erbjuds undersökning.

Barn och ungdomars hälsa

FN:s konvention om barnets rättigheter, den så kallade barnkonventionen, är en internationell överenskommelse mellan de flesta av världens länder. Den består av artiklar som beskriver vilka rättigheter barn har. En av dessa är att barn har rätt till bästa möjliga hälsa och sjukvård.

Miljöpartiet vill utveckla arbetet med familjecentraler. På en familjecentral arbetar olika yrkeskategorier tillsammans för barnens och föräldrarnas bästa. Genom att den allmänna mödra- och barnhälsovården samverkar med öppna förskolan och socialtjänstens förebyggande verksamhet kan familjecentraler vara en mötesplats där kända friskfaktorer för de yngre barnen stärks.

Elevhälsovården är idag ojämlig mellan olika skolor och skolhuvudmän. Det innebär att tillgången till exempelvis skolsköterska, kurator och psykolog varierar i stor grad för eleverna. Detta medför att en del elever inte får den hjälp de behöver. Elevhälsovården måste bli bättre och mer jämlik.

Miljöpartiet vill därför att landstinget tar ett ökat ansvar för eleverna på samtliga länets skolor, så att de ges den elevhälsovård de har rätt till enligt lag. Ett bättre samarbete mellan kommunerna och landstinget är en

förutsättning för att uppnå en bättre elevhälsa. Vi vill att ungdomsmottagningarna, som redan idag är ett samarbete mellan kommuner och landsting, ska ges ett större ansvar för elevhälsovården.

Vi vill utveckla arbetet med Hälsoäventyret, en hälsopedagogisk verksamhet som är ett komplement till skolan med fokus på hälsofrämjande undervisning, så att det kan erbjudas alla barn och ungdomar i länet.

Miljöpartiet vill att barn och ungdomar upp till 20 år ska erbjudas avgiftsfri sjukvård.

Psykisk hälsa

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser inom området psykisk hälsa är centrala för att skapa ett hållbart samhälle. För barn och unga krävs en aktiv samverkan mellan anhöriga, elevhälsa, primärvård, ungdomsmottagning och specialistpsykiatri. Den psykiatriska och psykologiska kompetensen i primärvården ska vara stark och kvalitetssäkrad.

Det är ett stort problem att psykiska sjukdomar fortfarande upplevs som stigmatiserande. Det får till effekt att personer med psykiska sjukdomar i mindre utsträckning får den hjälp de behöver, i jämförelse med människor som har fysiska besvär.

Eftersom det ofta handlar om komplexa vårdbehov, gäller det att ha ett helhetsperspektiv. Vad man äter, om man sover och hur man bemöts i vården har stora effekter på hur man mår.

Målet måste vara att människor med psykiska sjukdomar ska få samma möjligheter till en god vård som alla andra. Därför vill vi att det ska finnas tillgång till psykiatrisk kompetens inom primärvården. Möjligheterna till samtalsbehandling bör byggas ut. Tillgången till psykisk vård måste också vara jämnare fördelad mellan de olika delarna av länet.

Miljöpartiet vill utveckla möjligheterna till grön terapi, som ett led i behandlingen av psykisk ohälsa.

Kopplingen mellan somatisk och psykisk hälsa behöver uppmärksammas mer. Personer med psykiska sjukdomar eller funktionsnedsättningar är även överrepresenterade vad gäller flera somatiska sjukdomar. Det är viktigt att se helheten för individen. Det är därför viktigt att faktorer som mat, sömn och sysselsättning vägs in för att förbättra den psykiska hälsan för den enskilde.

Missbruk

Ju tidigare ett missbruk upptäcks, desto större chans att hjälpen fungerar. Vi vet att vård är effektivare än straff, eftersom drogmissbruk mycket mer har karaktären av en sjukdom än ett medvetet brott. Personer med beroende- och missbruksproblematik ska i ett tidigt skede erbjudas vetenskapligt evidensbaserad behandling för att bryta sitt missbruk. Denna behandling bör i möjligaste mån kunna erbjudas lokalt i hela länet.

Vården ska ha god och tillgänglig information och rutinmässigt ställa frågor om levnadsvanor och eventuella

missbruksproblem. Förebyggande arbete mot missbruk och beroende ska premieras.

Alkoholmissbruk, som är den vanligaste formen av missbruk, är särskilt viktigt att ha en väl utbyggd och lättillgänglig behandling för. Alkoholrådgivning och andra öppenvårdsinsatser kommer även fortsättningsvis att fylla en viktig funktion.

Inga ska stängas ute från missbruksvård och hjälp genom att de beläggs med villkor. De som behöver hjälpen mest är ju de som trots sin egen vilja ändå ger efter för sitt beroende. För att färre ska dö i drogrelaterade sjukdomar, vill vi att Uppsala län ska ha ett sprutbytesprogram, med syftet att minska smittspridning. Det ökar kontakten med de tyngsta missbrukarna, ger en möjlighet att förbättra deras somatiska hälsa och gör det lättare att ge dem motivationsstöd och behandling för att bli drogfri.

Funktionsnedsättning

Samhället ska vara till för alla. Därför måste funktionsnedsattas behov alltid finnas med i planeringen av alla samhällets verksamheter så att de blir tillgängliga för alla. Kollektivtrafik, vård och samhällsinformation måste utformas så att de görs tillgängliga för alla.

Landstinget måste arbeta systematiskt med tillgänglighetsfrågor. Därför vill Miljöpartiet ha ett funktionshinderspolitiskt program.

Hjälpmiddel kan ha stora positiva effekter för människors möjlighet till ett självständigt liv och ökad delaktighet.

Miljöpartiet vill se en gemensam hjälpmedelscentral i länet

Vård till asylsökande och flyktingar

Enligt FN:s deklaration om mänskliga rättigheter har alla som bor och vistas i Sverige rätt till vård och trygghet. För Miljöpartiet är det självklart att även personer utan formellt tillstånd att vistas i Sverige, så kallade papperslösa, ska ha rätt och tillgång till vård.

Vi vill stärka arbetet med migrationshälsan Cosmos, genom en centrumbildning, för att förbättra hälsoläget hos nyanlända medborgare och asylsökande.

Våld i nära relationer

Ett stort samhällsproblem som orsakar ett mycket personligt lidande är våld i nära relationer. Misshandeln är oftast såväl fysisk som psykisk och det är många som är rädda att söka hjälp. Att erkänna för andra att ens partner slår är ofta svårt, även när det blivit så allvarligt att vård måste sökas.

Personalen i landstinget behöver kontinuerlig utbildning för att kunna se tecknen på våld och kunna erbjuda hjälp.

Läkemedel

Läkemedel räddar liv. Rätt använt är läkemedel något som kan underlätta och hjälpa människors tillfrisknadsprocess, eller ge kroniskt sjuka ett bättre liv. Samtidigt skulle mycket personligt lidande och stora ekonomiskt slöseri kunna undvikas genom att motarbeta felutskrivningen av läkemedel. När patienten ges för lite, för

mycket eller fel läkemedel kan det istället för att förkorta problemen och underlätta tillfriskning leda till motsatt effekt.

Det behövs bättre rutiner för läkemedelsgenomgångar genom hela vårdapparaten. Det är inte acceptabelt att människor hamnar i missbruk av läkemedel genom vården. Eftersom de flesta läkemedel enbart utformas för män missas ofta biverkningar hos kvinnor. Kunskapen behöver öka och landstinget behöver ställa högre krav på läkemedelsanvändningen.

Det är landstingets ansvar att se till att patienter inte lider ekonomisk skada vid biverkningar av läkemedel som är förskrivna av landstinget. Därför ska läkemedel som inte ingår i läkemedelsförsäkringen inte förskrivas till patienter.

Miljöpartiet vill att det samordnade högkostnadsskyddet förbättras.

Antibiotikaresistens

Bakterier som är resistent mot olika antibiotika ökar oroande snabbt runt om i världen och

Världshälsoorganisationen (WHO) menar att antibiotikaresistenta bakteriestammar är ett av våra största globala folkhälsoproblem.

Den bästa antibiotika är den som inte behöver användas. Att landstinget verkar för att förebygga sjukdom genom ökade insatser på friskvård och förbättrade hygienrutiner så att varken smittsamma sjukdomar eller antibiotikaresistenta bakterier sprids är därför centralt för att

minska utvecklingen och spridning av antibiotikaresistens. Detta är en viktig patientsäkerhetsfråga för både hälso- och sjukvården och för den enskilde patienten.

När antibiotika behövs eller inte för att behandla en sjukdom är läkarprofessionens roll att avgöra. Men vissa strukturella faktorer kan underlätta för en rationell och klok antibiotikaförskrivning. En ökad tillgänglighet inom primärvården med en högre andel återbesök har i vissa landsting visat sig minska antibiotikaförbrukningen.

Vaccinationer

Det ska vara enkelt att veta var man kan vaccinera sig och när man behöver göra det. Alla vacciner ska vara säkra att använda och finnas på plats när större sjukdomar riskerar att bryta ut.

2. Trafik

Transporter

En av de största källorna till miljöproblem är transporter. I omställningen till ett hållbart samhälle måste vi därför planera transporterna så att de utgör en så liten miljöpåverkan som möjligt. När människor och gods transporteras ska det ske på ett hållbart sätt. Det behövs en omfattande utbyggnad av kollektivtrafiken och godstrafiken via båt och järnväg. All användning av fossila drivmedel inom kollektivtrafiken ska fasas ut och ersättas med förnybara drivmedel.

Byggandet av cykelvägar och åtgärder för att få fler att cykla även längre sträckor bör vara en integrerad del av den övriga

infrastrukturplaneringen. Miljöpartiet välkomnar att cykeln nu är en del av länstransportplanen. Utvecklingen av det regionala cykelvägnätet behöver ges ett tydligt fokus, särskilt mot bakgrund att det historiskt har tenderat att prioriteras lågt. Cykling skall ses som en integrerad del i en persons resa från start till mål. Arbets- och studiependling med cykel ska underlättas och prioriteras i Regionförbundets arbete.

Landstinget som kollektivtrafikmyndighet måste vara aktiva i planeringen av det hållbara samhället som är transportsnålt.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är ett hållbart sätt att resa. När vi åker tillsammans släpper vi ut en bråkdel av den mängd växthusgaser jämfört med om vi alla hade åkt bil istället.

Miljöpartiet vill att det ska vara enkelt att åka kollektivt. Kollektivtrafiken ska vara flexibel och finnas tillgänglig för alla, vare sig man bor i staden eller på landsbygden, om man är gammal eller ung, funktionshindrad eller ej. Målet är att det alltid ska vara mer prisvärt att åka kollektivt än att ta bilen.

Miljöpartiets kollektivtrafikpolitik bygger på att vi skapar en positiv spiral med ett prisvärt system som ger ökat resande som i sin tur ger ökade intäkter, som gör att vi kan bygga ut trafiken.

Gruppreserabatter, lågpristurer och rabatter för pensionärer och studenter är viktiga verktyg för att nå dit. Vi tror på en utveckling där biljettsystem och priser integreras över kommun och länsgränser, så

att kollektivtrafiksystemet anpassar sig för resenärerna - inte tvärtom.

Det ska också vara bekvämt att resa kollektivt. Tidtabeller ska anpassas så att man slipper vänta i onödan när man behöver byta buss eller tåg. Bussar och tåg ska vara tillgängliga och behovsanpassade. För att underlätta för arbetspendling ska direktbussarna ha gratis trådlöst Internet ombord och vara anpassade för att kunna arbeta med dator under resan.

Att kunna kombinera cykel och kollektivtrafik är viktigt för att möjliggöra för ett klimatsmart resande. Därför ska det finnas säkra cykelparkeringar vid stationer och resecentra och det ska vara enkelt att ta med sig cykel i kollektivtrafiken. Cykel ska utanför rusningstrafik kunna tas med utan avgift både på regionbussar och tåg i mån av plats.

Miljöpartiet vill bygga ut kollektivtrafiken i länet med spårvagn i Uppsala. Vi vill bygga för tåg mellan Uppsala och Enköping med station i bland annat Stenhagen. Vi vill öka kapaciteten på Ostkustbanan till fyrdubbla järnvägsspår hela vägen från Uppsala till Stockholm, med nya stopp i Alsike och Bergsbrunna. Miljöpartiet vill höja kapaciteten på Dalabanan med nya järnvägsstationer i Vittinge, Vänge, Järlåsa och Librobäck. Vi vill också utreda möjligheterna att utveckla trafiken på andra spår i länet, såsom Hargshamnsbanan, för persontrafik.

Turtätheten i kollektivtrafiken måste öka i såväl stad som landsbygd. Målet är att resandet med kollektivtrafik ska dubblas till 2020 i förhållande till andelen bilresor. För

att få en mer flexibel kollektivtrafik anser vi att systemet med anropsstyrd trafik ska utvecklas. Anropsstyrd kollektivtrafik är trafik som finns med i tidtabellen, men som bara körs när någon har beställt den.

Det ska vara enkelt att ta sig till sjukvården. Därför vill vi att kallelser till besök på sjukhus och vårdcentraler ska fungera som tur- och returbiljetter med kollektivtrafiken.

3. Klimat, energi, miljö och mat

Klimat

Klimatfrågan är vår tids enskilt största utmaning. De mänskliga utsläppen av växthusgaser värmer upp jorden och gör klimatet mer extremt och oförutsägbart. Naturkatastrofer som stormar och översvämningar blir allt vanligare samtidigt som stora områden drabbas av vattenbrist och extrem torka. Det gör det svårare för jordbruket och vår globala tillgång på mat, som i sin tur får effekter på den globala ekonomin. I korthet hotar klimatförändringarna hela förutsättningen för den välfärd som vi människor lever av - den natur som ger oss vår mat och våra resurser.

Parallellt med globala överenskommelser om utsläppsmål och samarbete måste arbetet göras lokalt. Om utsläppen ska minska till en acceptabel nivå måste varje samhälle ställa om till att bli långsiktigt hållbart.

I vår del av världen finns gott om resurser och goda möjligheter att ställa om. Detta

gör det möjligt för oss att gå före i omställningen. Den offentliga sektorn som landstinget är en del av har ett särskilt stort ansvar, både därför att verksamheten har stor miljöpåverkan, men framförallt för att man genom regler och satsningar kan skapa förutsättningarna för andra aktörer att ställa om. Därför ska all egen och upphandlad verksamhet vara långsiktigt hållbar. Vi vill göra en klimatanalys av hela landstingets verksamhet.

Miljöpartiet vill att Uppsala län ska vara fossilbränslefritt år 2020.

Vid sidan av stora utsläppsminskningar måste vi anpassa länets infrastruktur och byggnader för att klara klimatomställningen.

Energi

Miljöpartiet vill att en större del av vår energi ska komma från förnybara källor. Grön el och värme är viktiga investeringar om vi ska minska våra utsläpp av koldioxid.

Omställningen till ett hållbart samhälle innebär stora utvecklingsmöjligheter för Sverige och inte minst vår region. I Uppsala län finns stora möjligheter till egen produktion av el. Bara i Uppsala kommun skulle 10 000 hushåll kunna producera eller äga andelar i egen solcell. Forskningen vid Uppsala universitet, som är världsledande gällande solceller, ska ges det stöd den behöver.

Uppsala län består till stor del av landsbygd där möjligheterna att odla energigrödor för värmeproduktion eller producera egen biogas är goda. Det finns även gott om plats

för vindkraft i Uppsala län. Vid sidan av behovet om en nyordning för vindkraft på riksnivå, gäller det för regionförbundet att ligga på kommunerna för att reservera mark för vindkraft i Uppsala län.

Kärnkraften är en smutsig och ändlig resurs, som skapar avfall som är farligt i uppemot 100 000 år. Svensk Kärnbränslehantering (SKB) förordar att det byggs ett slutförvar för uttjänt kärnbränsle nära Östhammar. Det farliga kärnbränsle som redan finns måste slutförvaras någonstans där det är säkert. Men det behövs mer forskning om vilken slutförvarings-metod som ska användas, innan ett slutligt ställningstagande om metod och plats är möjligt.

Landstinget bör jobba strategiskt för en minskad energi och resursförbrukning. Det sparar stora pengar för det offentliga samtidigt som det är bra för miljön. Investeringar för minskad förbrukning kan på kort sikt verka olönsamma, men i längden är de kostnadseffektiva och utvecklande.

Landstingets byggnader behöver energieffektiviseras. Både i byggprocesser och upphandlingar av varor som drar energi bör landstinget ställa höga krav på energieffektivitet. Miljöpartiet vill att fler fastigheter vid ny- och ombyggnation utrustas med möjlighet till egen energiproduktion genom till exempel solvärme, solceller eller vindkraft.

Miljö

Mänskligheten gör idag av med naturens resurser i en ohållbar takt. Resursslöseriet

tär på jordens natur och förstör förutsättningarna för kommande generationer. Samtidigt är det enormt dyrt. För att i framtiden inte behöva dra ned på vår levnadsstandard behöver vi ställa om till ett resurssnålt samhälle.

Genom att minska förbrukningen av el och värme sparar landstinget pengar och bidrar till ett resurssnållare samhälle. Kostnadseffektiva investeringar ska genomföras så att förbrukningen kan minska. Bara grön el och värme som produceras av fossilfria bränslen ska köpas.

Transporter är ett av landstingets största miljöproblem. Tjänsteresor, varutransporter och resor till och från arbetet motsvarar en sträcka längre än fyra varv runt jorden varje dag året om. Förutom en ökad växthuseffekt leder utsläppen till övergödning, försurning och ökade halter av marknära ozon. Miljöpartiet vill att användningen av fossilbränslen ska fasas ut senast år 2020. Vi vill också att policyn för tjänsteresor revideras och skärps.

Tusentals kemikalier används och sprids i vårt samhälle. Många är ofarliga och lättnedbrytbara men, några är bevisligt skadliga för miljön. Landstinget ska fortsätta att byta ut farliga kemikalier mot mindre farliga och tillämpa försiktighetsprincipen.

Den totala avfallsmängden i landstinget är över 3 000 ton per år. Genom att sortera ut det som går att kompostera så kan avfallet användas för att tillverka biogas. Detta är en sätt att sluta kretsloppet och minska miljöpåverkan. Miljöpartiet verkar för att andelen avfall som källsorteras ökar.

Läkemedel ger miljöeffekter

De läkemedel som används av patienter som är inlagda på landstingets sjukhusinrättningar kommer i mer eller mindre nedbruten form hamna i sjukhusets avloppssystem och därigenom nå det kommunala avloppssystemet. Utsläpp av läkemedel är ett av landstingets största miljöproblem. Utsläppen hamnar i våra sjöar och vattendrag och påverkar fisk och annat liv. Inte sällan är läkemedlen hormonstörande vilket kan störa djurens reproduktion. Även antibiotika och antibiotikaresistenta bakterier når de kommunala reningsverken och vattendragen på samma sätt.

Miljöpartiet anser att sjukhusens avloppssystem ska utrustas med reningsutrustning som gör att varken läkemedel eller bakterier når det kommunala avloppssystemet.

Arbetet för att minska läkemedelsutsläppen ska kompletteras med ekonomiska styrmedel. Slutmålet ska vara att vården inte släpper ut läkemedel i naturen. Vårdpersonalen ska också ha kännedom om miljöklassificering av läkemedel och vilka åtgärder som är viktiga för att minska utsläppen av läkemedel.

God och nyttig mat

God och nyttig mat har stor betydelse för läkningsprocessen. Men många människor i vården får idag inte i sig tillräckligt med näring. Vi tror att när maten lagas på plats och patienten har större möjligheter att välja, så äter fler bättre. Då får patienterna i sig den näring de behöver och mindre mat

behöver kastas, något som är bättre både för patienten, miljön och landstingets ekonomi. Miljöpartiet anser att landstinget ska laga sin patientmat genom varmmatsproduktion enligt à la carte-modell.

Miljöpartiet arbetar för att merparten av maten som serveras inom landstingets verksamheter ska vara ekologiskt och lokalt producerat. Vi vill öka andelen ekologiska och rättvisemärkta produkter. Ingen mat som serveras ska vara genmodifierad. År 2022 vill vi att 100 % av maten som landstinget serverar ska vara ekologisk.

Konstgjorda transfetter är bevisligt skadliga och ska vara förbjudna. Maten ska endast innehålla tillsatser som är godkända av KRAV.

Allt fler människor väljer att äta mindre kött. Det är bra för hälsan eftersom det minskar risken för cancer och hjärt- och kärlsjukdomar. Men det är också bra för miljön, eftersom köttproduktion är en av de stora utsläppskällorna för växthusgaser. God och näringsriktig mat ska alltid erbjudas patienter och andelen vegetarisk mat ska öka. På samma sätt ska det alltid gå att få sin mat anpassad efter sjukdom, allergi, samt religiöst eller etiskt ställningstagande.

Det är en skandal att mat som inte skulle tillåtas att produceras i Sverige, får köpas in av landstinget och serveras. Miljöpartiet vill att all mat som köps in ska följa samma höga produktionskrav som i Sverige. Detta är speciellt viktigt när det gäller exempelvis djurskyddskraven i upphandlingen av kött och mejeriprodukter.

De onödiga transporterna måste elimineras, genom lokal upphandling när det är möjligt.

Enligt WHO används det mer antibiotika i världen till friska djur än till sjuka människor. Så är fallet inte i Sverige, tack vare en hög nivå på djurskyddet för lantbruksdjuren. Vi anser därför att landstinget i sina inköp av animaliska livsmedel ska ställa krav på en god djurhållning där antibiotikaanvändningen är låg.

Naturvård och friluftsliv

Människor mår bra av att vistas ute. Naturen gör oss både friskare och gladare. Som en viktig del av hälsofrämjandet och att göra Uppsala län till en attraktiv plats att bo på, är det avgörande att gröna områden såväl på landsbygden som nära tätorter skyddas från exploatering och underhålls så att de är tillgängliga för allmänheten. Naturen med sin biologiska mångfald har också ett egenvärde som är omöjligt att sätta ett pris på.

Miljöpartiet vill höja anslaget till Upplandsstiftelsen för att stärka arbetet med naturvård och skyddandet av värdefull biologisk mångfald. Vi vill också att fler ska kunna ta del av länets naturvärden, till exempel via naturguidningar.

4. Kultur

Kulturen ger livskvalitet och ett rikt kulturliv gör det roligare att bo i Uppsala län. En fri och levande kultur har också ett demokratiskt värde som inte ska underskattas. Miljöpartiet vill utöka kulturens roll i samhället. Alla ska kunna ta

del av kulturlivet och det ska finnas en bred variation av kultur att ta del av. Fler äldre ska erbjudas kulturupplevelser och kulturen ska användas både i förebyggande hälsovård och i större utsträckning i vården. Konst i sjukhusmiljön, clowner och kulturprogram på sjukhusen och möjlighet att ta del av film, böcker och musik via lån av t.ex. läsplattor är bra exempel på kultur i vården.

Musik i Uppland ska i större utsträckning synas och finnas i hela länet. En kammarorkester i Uppsala med egen orkesterverksamhet ska finnas.

Miljöpartiet vill behålla den fria entrén vid Upplandsmuseet.

Folkbildningen skall stärkas inom området hälsa och miljö, där sambanden hälsa, livsstils- och konsumtionsfrågor prioriteras. Kultur i länet ska ge elever kulturella upplevelser. Läsandets betydelse ska uppmärksammas. Stödet till kultur ska ske utifrån ett genus- och mångfaldsperspektiv, och avspegla den etniska mångfalden i länet. Vi vill utveckla arbetet med kulturbussar.

5. Landstinget som arbetsgivare

För att människor ska få den hjälp de behöver är den mänskliga kontakten mellan vårdpersonal och patient avgörande. Den bästa förutsättningen vi kan ge vården är därför tid. Ingen patients behov ska förbises för att det inte finns tillräckligt med tid. Ingen ska heller behöva vänta på sin vård i onödan. Det är viktigt inte bara för

patienterna själva, utan inte minst för att de som ger vården ska få en dräglig arbetsmiljö fri från skadlig stress.

När det finns tid att fråga och lyssna på patientens svar blir det lättare att ge rätt uppföljning. Då sparar vården tid för fler att få hjälp i längden.

Schemaläggning och arbetsmetoder i de olika delarna av vården måste anpassas för att på bästa sätt ta tillvara alla personalgruppers kompetens. Miljöpartiet vill se en sammanhållen schemaläggning för all vårdpersonal. Vi vill också att man i samråd med de fackliga organisationerna tittar på vilka arbetsmodeller som passar bra i olika delar av vården, för att få bästa möjliga vård med vettiga arbetsvillkor för de anställda.

Vårdpersonalen måste få mer tid till patienterna. Miljöpartiet vill minska den administrativa bördan för sjuksköterskor och läkare genom att i större utsträckning använda administrativt stöd i form av läkarsekreterare.

Miljöpartiet vill att en sammanhållen arbetsgivarpolitisk inriktning tas fram där arbetsmiljö, utbildning, lönebildning, sjukfrånvaro, arbetstider, anställningsformer, delaktighet och inflytande blir belysta.

Miljöpartiet anser att landstinget i Uppsala län borde inrätta en whistleblowerfunktion, där landstingsanställda ska kunna göra anmälningar om brister i verksamheten eller oegentligheter som har begåtts av personer i ledande ställning eller i nyckelpositioner.

Likabehandling

Landstinget ska jobba aktivt mot diskriminering för att alla ska få ett lika bra bemötande. Det behövs kontinuerlig utbildning för personal om människors olika förutsättningar och levnadsvillkor för att inte fördomar ska få utrymme. Vi vill ha en patientombudsman för alla diskrimineringsgrunder. Landstingets övriga vårdförvaltningar ska likt folktandvården HBTQ-certifieras.

Under upphandlingar av varor och tjänster ska antidiskrimineringsklausuler skrivas in i avtalen. Företag som diskriminerar ska riskera att förlora kontrakt.

Att få välja vem man vill söka vård hos är en viktig del i en förstärkt patientroll.

Jämställdhet

Jämställdhet betyder att alla människor i samhället ges lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Människor ska vara fria att göra sina egna livsval utan att begränsas av samhällets normer.

Landstingets personal består till 80 procent av kvinnor. Vårt mål är att skapa en jämnare könsfördelning. Det ska vara lika lön för lika arbete. Lönerna inom vården ska vara skäliga det ansvar och den utbildning som arbetet innebär. Det betyder dels att löneskillnaderna mot andra jobb i den offentliga sektorn måste minska, men också att löneskillnaderna inom vården, till exempel mellan läkare och sjuksköterskor, måste minska. Alla ska ha rätt till en rimlig ingångslön och en rimlig löneutveckling.

De tjänster som utlyses ska vara på heltid. Det är viktigt att man kan försörja sig på sin lön. Personal ska ha rätt till heltid och möjlighet till deltid.

Undersökningar har visat att landstinget är sämre än det privata näringslivet vad gäller mångfald inom personalstyrkan. För att öka mångfalden behövs en uttalad målsättning att anställa underrepresenterade grupper som t.ex. funktionshindrade eller utrikes födda. För att alla medborgare ska kunna ges en god vård behöver landstinget anställa fler flerspråkiga personer. Särskilda insatser ska göras för att tillvarata invandrares kompetens.

Arbetsmiljö

Landstinget har som arbetsgivare ett stort ansvar för att den fysiska och psykosociala arbetsmiljön ska vara bra. Landstingets arbetsmiljöpolicy ska avspegla landstingets intentioner för god arbetsmiljö. På arbetsplatsen ska ansvar och befogenheter hänga ihop. Chefer och arbetsledare ska ge utrymme för medbestämmande och delaktighet samtidigt som personalen ska ges stor frihet att, inom givna ramar, själva organisera sitt arbete.

Friskvård ska finnas tillgänglig för alla anställda inom landstinget. Vi vill också se över möjligheterna till schemalagd träning för vissa riskgrupper, som till exempel läkarsekreterare med ett stillasittande arbete i samma position långa stunder.

Ingen ska behöva få en sämre arbetssituation. Därför ska anställda i landstingsdriven verksamhet som övergår till privat verksamhet erbjudas motsvarande

kollektivavtalsliknande former och garanteras samma meddelarfrihet som i tidigare anställning.

Miljöpartiet vill avskaffa möjligheterna till löneväxling till personalbil, eftersom ett sådant system endast gynnar de med höga inkomster. Vi vill också minska subventionerna för personalparkeringar inom landstinget. Istället vill vi uppmuntra till att resa med cykel eller kollektivtrafik genom ekonomiska incitament.

6. Demokrati och inflytande

Makten till medborgarna

Demokrati handlar om mer än att rösta på valdagen. Delaktighet mellan valen är minst lika viktigt. Miljöpartiet vill öka den medborgerliga insynen och delaktigheten i politiken genom öppna politiska processer och medborgardialog. Det ska vara enkelt att förstå hur, var och när beslut fattas. Detta vill vi ska ske bland annat genom att öppna fler styrelsemöten och nämndsammanträden i landstinget för allmänheten och införa möjligheten att lägga medborgarförslag i landstinget. När medborgarna ges större chans att vara delaktiga blir besluten bättre och förändringarna mer genomgripande.

Patient- och handikapporganisationer

Patient- och handikappsorganisationer är en tillgång för vården, och fyller en viktig funktion för att förmedla kunskap om sina gruppers villkor och förutsättningar i samhället. Utöver att fungera som

informatörer mot politiker och beslutsfattare stärker de och stöttar patienterna, samt ger självkänsla och framtidstro. Landstinget ska stödja dessa organisationer ekonomiskt.

Vårdgivare ska inom tre månader rapportera vilka åtgärder som vidtagits efter klagomål från Patientnämnden.

Internationell solidaritet

Landstinget ska följa internationella lagar och konventioner i sina upphandlingar. Tjänstgöring i utvecklingsländer ska ses som en form av vidareutbildning. Miljöpartiet vill att landstinget ska inrätta en internationell strategi för samarbete med fattiga länder. I alla upphandlingar ställs krav på meddelarfrihet och meddelarskydd.

7. Regionfrågor i Uppsala län

Näringsliv

Uppsala är ett europeiskt centrum för bioteknisk industri. Forskning och utveckling av läkemedel är en viktig del av näringslivet som ger många jobb.

Med nästan 8000 anställda är Akademiska sjukhuset en viktig aktör. Hela life-science området i Uppsala utgår från Akademiska Sjukhuset via forskning. Idag har akademiska sjukhuset tre uppdrag: vård undervisning och forskning. Att behålla och utveckla vårt universitetssjukhus är därför av stort intresse för näringslivet.

Personal som vill starta företag ska beviljas tjänstledighet. För att Uppsala ska ha kvar sin ledande ställning är det av yttersta vikt att Akademiska sjukhuset även i framtiden är ett av Sveriges ledande sjukhus. Genom att ha korta vårdköer kan människors sjukskrivningstid förkortas. Patienter som arbetar kan då snabbt komma tillbaka till arbetet.

Det behövs mer forskning inom integrativ medicin, där behandlingsmetoder som kan stödja människans egen läkekraft utvecklas.

Landstinget ska eftersträva öppna standarder och dataformat genom att uttryckligen efterfråga öppen källkod i sina IT-upphandlingar. Dessa standarder ska vara fullt tillgängliga för funktionshindrade. Möjligheterna för lokala aktörer att delta i upphandlingar ska förbättras.

Företagande

Ett livskraftigt lokalt baserat företagande är en av de viktigaste förutsättningarna för en levande landsbygd. Miljöpartiets politik är inriktad på att stödja små- och medelstora företags utveckling. Dessa företag är ofta flexibla och anpassar sig till nya lösningar samtidigt som de är en del av samhället omkring dem. Här skapas de flesta jobben och här finns många konsumentorienterade tjänster.

Närheten till marknaden i storstadsregionen Uppsala -Stockholm är en marknadsfördel som kan och bör utnyttjas mer än idag för varor som exempelvis ekologiska produkter och natur- och kulturturism från Uppsala län. Miljöpartiet verkar för att "bondens egen marknad" etableras i länet.

Framtidens företag måste i ökad utsträckning se vikten av att arbeta med ett mångfalds- och hållbarhetsperspektiv när de agerar på nya marknader och söker nya kundgrupper. Politiken måste undanröja hindren för dem att göra det.

fram. Samarbete ska ske med såväl fattiga som rika regioner.

Regionfrågan och Regionförbundet i Uppsala län

Miljöpartiet vill att landstinget genom en regionreform blir en del av en Svealandsregion, likt Region Skåne eller Västra Götaland. Svealandsregionen ska omfatta länen Dalarna, Gävleborg, Värmland, Västmanland, Sörmland, Uppsala och Örebro. Ett skapande av en region ger bättre förutsättningar för att behålla en hög kvalitet inom den högspecialiserade vård, skapa en bättre kollektivtrafik och underlättar ett offensivt miljöarbete.

Miljöpartiet vill öka samarbetet mellan länets kommuner och landstinget i regionförbundet. Fokus skall ligga på hållbar regional utvecklingsplanering. Folkhälsofrågor, en länstransportplan för statens infrastrukturinvesteringar, stopp för storskaliga vägutbyggnader och satsningar på utbyggd spårbunden trafik är frågor som vi prioriterar.

Regionförbundet bör vara en motor för att öka investeringar i kollektivtrafik, trafiksäkerhet, gång- och cykeltrafik, samt fler produktionsanläggningar för biogas och förnybara bränslen.

I regionförbundets internationella samarbete ska respekt för mänskliga rättigheter och miljöfrågor särskilt lyftas